

Briselē, 2018. gada 4. jūnijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2018/0213 (COD)

9606/18
ADD 3

ECOFIN 552
UEM 225
REGIO 35
CADREFIN 62
CODEC 922

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 31. maijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	SWD(2018) 311 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI par Reformu atbalsta programmas izveidi

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2018) 311 *final*.

Pielikumā: SWD(2018) 311 *final*

Briselē, 31.5.2018.
SWD(2018) 311 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI
par Reformu atbalsta programmas izveidi

{COM(2018) 391 final} - {SEC(2018) 280 final} - {SWD(2018) 310 final}

Kopsavilkuma lapa
A. Nepieciešamība rīkoties
Pamatojums Risināmā problēma
Ar šo priekšlikumu risināmā problēma ir lēna un nevienmērīga strukturālo reformu īstenošana. Strukturālās reformas ir nepieciešamas, lai uzlabotu kohēziju un konkurētspēju, palielinātu ražīgumu, sekmētu dalībvalstu ekonomisko un sociālo struktūru noturību un veicinātu izaugsmi un nodarbinātību. Reformu īstenošana dalībvalstīs – gan eurozonā, gan ārpus tās – ir virzījusies uz priekšu lēnām un nevienmērīgi, kas var negatīvi ietekmēt izaugsmi un konkurētspēju ES dalībvalstīs un Savienībā kopumā. Eiropas Komisijas izvērtējums Eiropas pusgada procesā ir apstiprinājis, ka konkrētai valstij adresēto ieteikumu izpildei vajadzīgo reformu īstenošana dažādās dalībvalstīs līdz šim ir notikusi nevienmērīgi un ka, neraugoties uz to, ka reformu īstenošana kopumā ir nedaudz uzlabojusies salīdzinājumā ar 2017. gada maiju, reformu īstenošanai bieži vien ir vajadzīgs ilgāks laiks, nekā paredzēts. Turklāt pieredze saistībā ar eurozonas krīzi ir parādījusi, cik ārkārtīgi svarīgi ir dalībvalstīm veikt nepieciešamās reformas pirms euro ieviešanas, lai nodrošinātu labi funkcionējošu ekonomisko un monetāro savienību. Pašreizējā labvēlīgā ES mēroga ekonomiskā situācija, ko raksturo strauja izaugsme, nodarbinātības un investīciju līmeņa palielināšanās un publisko finanšu rādītāju uzlabošanās, rada iespēju īstenot strukturālās reformas.
Iniciatīvas mērķi
Paredzams, ka priekšlikums par Reformu atbalsta programmas izveidi palīdzēs risināt strukturāla rakstura valstu reformu problēmas un nostiprinās administratīvo spēju visās ES dalībvalstīs, sniedzot finansiālus stimulus reformu īstenošanai un tehnisku atbalstu, lai palīdzētu dalībvalstīm izstrādāt un īstenot reformas un uzlabot to administratīvo spēju. Turklāt mērķorientēts atbalsts tiks sniegts arī dalībvalstīm, kuru valūta nav euro un kuras ir apliecinājušas pierādāmus centienus noteiktā termiņā pieņemt vienoto valūtu, lai palīdzētu tām sagatavoties dalībai eurozonā. Programma ir vērsta uz to, lai sasniegtu šos mērķus, novēršot reformu lēnās un nevienmērīgās īstenošanas iemeslus, piemēram, nepietiekamas administratīvās spējas, reformu ekonomiskās, sociālās un politiskās īstermiņa izmaksas un politiskās atbildības trūkumu.
ES mēroga rīcības pievienotā vērtība
Kaut arī strukturālo reformu īstenošana joprojām ir dalībvalstu kompetencē, krīzes gados atklājās, ka dalībvalstu ekonomiku vieno ciešas saiknes, tāpēc reformas nevar būt tikai valsts līmeņa jautājums. Šī programma nodrošinās papildu atbalstu strukturālo reformu īstenošanai gan eurozonas dalībvalstīs, gan dalībvalstīs ārpus tās, tādējādi sekmējot kohēziju, konkurētspēju, ražīgumu, izaugsmi un nodarbinātību. Tādēļ tās ietekme būs jūtama ne tikai valsts līmenī, bet arī plašāk visā Eiropas Savienībā. Lai to panāktu, programma piedāvās trīs atsevišķus, bet savstarpēji papildinošus instrumentus (reformu īstenošanas instrumentu, tehniskā atbalsta instrumentu un konverģences mehānismu), tādējādi maksimāli palielinot ietekmi ES līmenī. Reformu īstenošanas instruments būs tieša atbilde uz strukturālo reformu vājo īstenošanu valstu līmenī. Tas ir izstrādāts, lai veicinātu Eiropas pusgada gaitā konstatēto reformu īstenošanu, nodrošinot finansiālus stimulus. Kaut arī strukturālo reformu īstenošana dalībvalstīs joprojām ir pašu valstu kompetencē, rīcība ES līmenī nodrošinās stimulu, kas palīdzēs novērst politiskās atbildības vai reformu veikšanas saistību trūkumu (ko daļēji varētu saistīt ar finansiālajām vai politiskajām īstermiņa izmaksām). Tehniskā atbalsta instruments (un konverģences atbalsta instrumenta tehniskā atbalsta komponents) stiprinās dalībvalstu administratīvo spēju, izmantojot Savienības mēroga ekspertu tīklu, kas noderēs visām dalībvalstīm, kuras pieprasa atbalstu, un veicinās savstarpēju uzticēšanos un ciešāku sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju. Konverģences mehānisma finansiālā atbalsta komponents būs paredzēts dalībvalstīm, kuras ir apņēmušās noteiktā termiņā pieņemt vienoto valūtu, un tā mērķis būs nostiprināt šo dalībvalstu un visas eurozonas noturību, nodrošinot pozitīvu pārrobežu ietekmi un/vai pozitīvās ietekmes izplatību visā Savienībā.
B. Risinājumi
Apsvērtie legislatīvie un nelegislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais variants. Pamatojums

Ietekmes novērtējumā tika izvērtēti Komisijas pašreizējie instrumenti strukturālo reformu īstenošanas atbalstam. Tajā tika secināts, ka, lai gan ES līmenī pastāv daži instrumenti strukturālo reformu īstenošanas atbalstam, tie nav pietiekami, lai risinātu reformu lēnās un nevienmērīgās īstenošanas iemeslus un veicinātu nepieciešamās strukturālās un administratīvās reformas. Eiropas pusgads ir efektīvs ieteikuma tiesību instruments, kas paredzēts, lai izklāstītu izaicinājumus un reformu vajadzības un sekotu līdzi dalībvalstu atbildēm šo vajadzību apmierināšanai, tomēr Eiropas pusgada process pats par sevi neietver izpildes elementu, nedz arī instrumentu reformu stimulu nodrošināšanai. Tehniskajam atbalstam, ko sniedz, izmantojot Strukturālo reformu atbalsta programmu (SRAP), ir ierobežots budžets, un šī programma beidzas 2020. gada 31. decembrī. Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi), kas jaunās Kopīgo noteikumu regulas ietvaros tiks dēvēti par "Savienības fondiem", finansē noteiktu strukturālo reformu īstenošanu un sniedz stimulus dažu reformu veikšanai, jo īpaši, piemērojot *ex ante* nosacījumus. Tomēr ESI fondu un turpmāko "Savienības fondu" mērķi un intervences loģika joprojām ir vērsti uz investīcijām, nevis reformām. Visbeidzot, pašlaik nav mērķorientēta atbalsta dalībvalstīm, kuras nav eurozonas dalībnieces, bet kuras vēlas tai pievienoties, kas varētu paātrināt konverģences procesu minētajās dalībvalstīs. Tāpēc nemainīgas politikas gadījumā šie Komisijas rīcībā esošie instrumenti vajadzīgo strukturālo un administratīvo reformu atvieglošanai un veicināšanai ES dalībvalstīs izrādītos nepietiekami.

Jaunas reformu atbalsta programmas izveide ir vēlams risinājums, jo tas ļautu risināt šo problēmu visaptverošā veidā, nostiprinot pašreizējo tehnisko atbalstu, ko piedāvā strukturālo reformu atbalsta programma (SRAP), papildinot to ar mērķtiecīgu instrumentu, kas sniedz finansiālu atbalstu reformu īstenošanai, un pievienojot mērķtiecīgu instrumentu reformu īstenošanas atbalstam dalībvalstīs, kuras nav eurozonas dalībnieces.

Tehniskais atbalsts palīdzētu uzlabot administratīvo spēju visās ES dalībvalstīs, savukārt papildu finansiāli stimuli palīdzētu nodrošināt turpmākas ierosmes reformu sākšanai. Turklāt īpašs konverģences mehānisms, kas sniedz mērķorientētu finansiālu un tehnisku atbalstu dalībvalstīm, kuras vēlas ieviest euro, ļaus sniegt palīdzību, gatavojoties sekmīgai dalībai eurozonā, stiprinās izturētspēju un veicinās lielāku konverģenci ekonomiskajā un monetārajā savienībā.

JAUNĀS PROGRAMMAS STRUKTŪRA

Reformu atbalsta programmas kopējais budžets būs 25 miljardi EUR, un dalība programmā būs pilnīgi brīvprātīga. Programma sniegs finansiālu un tehnisku atbalstu prioritārām reformām valstu līmenī. Tā ietvers šādus instrumentus:

- **reformu īstenošanas instruments**, kas visās dalībvalstīs nodrošinās finansiālu atbalstu Eiropas pusgada ietvaros apzināto nozīmīgāko reformu īstenošanai;
- pielāgots **tehniskā atbalsta instruments**, kas tiks sniegts dalībvalstīm (pašreizējās Strukturālo reformu atbalsta programmas paplašinājums) pēc to pieprasījuma un kura mērķis būs stiprināt dalībvalstu administratīvo spēju izaugsmi veicinošu reformu sagatavošanā, izstrādē un īstenošanā; un
- **konverģences mehānisms**, kas paredzēts, lai sniegtu īpašu finansiālo un tehnisko atbalstu dalībvalstīm, kuras vēlas ieviest euro.

Reformu īstenošanas instrumenta izstrādē paredzētās piemērotas garantijas, piemēram, maksājums dalībvalstu reformu saistību īstenošanas beigās, reformu noteikšana Eiropas pusgada ietvaros, diskusijas par reformu saistību priekšlikumiem Ekonomikas politikas komitejā (vajadzības gadījumā konsultējoties ar attiecīgām Līgumos paredzētām komitejām) vai maksājuma apturēšana un atcelšana nepilnīgu vai nepabeigtu reformu saistību gadījumā, nodrošinās, ka bezatbildīgas rīcības risks ir ierobežots.

Kurš atbalsta kuru risinājumu?

Nepieciešamību palielināt tehnisko atbalstu pamato tehniskā atbalsta sniegšana, izmantojot Strukturālo reformu atbalsta programmu (SRAP), kas pieņemta 2017. gadā un pirms kuras atbalstu sniedza, izmantojot darba grupu Grieķijas jautājumos (DGGJ) un Kipras atbalsta grupu (KAG); abas šīs struktūras (*ad hoc*) tika integrētas Strukturālo reformu atbalsta dienestā. Kopš SRAP ir stājusies spēkā, dalībvalstis ir ļoti intensīvi izmantojušas programmu, iesniedzot atbalsta pieprasījumus par summām, kas ievērojami pārsniedz tās gada cikliem pieejamā finansējuma apjomu. Papildus šim pārāk lielajam pieprasījumu skaitam attiecībā uz SRAP ietvaros pieejamajām summām no dalībvalstu atsauksmēm un sākotnējiem novērojumiem pirmo RAP projektu īstenošanā uz vietas izriet, ka SRAP, šķiet, novērš nepilnības strukturālo reformu īstenošanā, atbalstot dalībvalstis dažādos reformu procesa posmos. Dalībvalstis atzinīgi novērtē programmas brīvprātīgo raksturu, faktu, ka atbalsts tiek sniegts ātri, neizmantojot līdzfinansējumu no valstu budžetiem un ar salīdzinoši nelielu administratīvo slogu, kā arī pieredzes apmaiņu ar citām dalībvalstīm vai ekspertiem. SRAP ļoti sekmē Savienības stratēģisko prioritāšu konsekvētu īstenošanu un palīdz izstrādāt un īstenot risinājumus, kas novērš pārrobežu un Savienības mēroga problēmas. Dažos gadījumos atbalsts ir ļāvis piesaistīt arī finansējumu no citām Savienības programmām, piemēram, palīdzot labāk sagatavot projektus ESI fondu ietvaros vai, izmantojot šos projektus, integrēt aspektus, kas nav iekļauti ESI fondos. Attiecībā uz reformu īstenošanas instrumentu – tā kā tas ir jauns instruments, Komisija vairākos tehniskos darbsemināros, ko rīkoja katrā dalībvalstī, apkopoja idejas par jaunā instrumenta struktūru. Lielākā daļa dalībvalstu atzina nepieciešamību risināt strukturālo reformu jautājumu un puda gandarījumu par šo jauno instrumentu, kas stimulē reformas. Tajā pašā laikā viņi uzsvēra vajadzību nodrošināt, ka dalībvalstīm ir lielāka noteikšana pār reformu īstenošanu. Darbsemināros izskanējušās dalībvalstu idejas tika ņemtas vērā, izstrādājot reformu īstenošanas instrumentu, proti, programmas pieejamība visām ES dalībvalstīm, koordinēšana ar ESI fondiem, līdzekļu piešķiršana visām dalībvalstīm, garantijas pret bezrūpīgu rīcību un saikne ar Eiropas pusgadu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvums no vēlamā risinājuma (ja nav, no galvenajiem risinājumiem)

Programmas ietekme būs atkarīga no tā, kādas reformas dalībvalstis ierosina un īsteno saistībā ar reformu īstenošanas instrumentu vai kāda veida tehnisko atbalstu tās lūgs un izmantos saistībā ar tehniskā atbalsta instrumentu. Kopumā sagaidāms, ka programma palīdzēs uzlabot reformu lēno un nevienmērīgo īstenošanu un pārvarēt plaisu starp nepieciešamību un vēlmi pabeigt strukturālās reformas, pievēršoties tām reformām, kas veicina kohēziju un konkurētspēju, uzlabo ražīgumu, veicina izaugsmi un nodarbinātību un uzlabo Savienības ekonomiku izturētspēju. Tāpēc paredzams, ka tā radīs pozitīvu ietekmi uz ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību, ilgtspējīgu attīstību un uz eurozonas un visas Savienības dalībvalstu ekonomiku izturētspēju.

Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tādas nav, galveno risinājumu izmaksas)

Programma ir veidota tā, lai samazinātu gan Komisijas, gan dalībvalstu administratīvās un darījumu izmaksas. Mērķis dialogam starp dalībvalstīm un Komisiju par reformu priekšlikumiem būtu paredzēt un mazināt iespējamo negatīvo ietekmi (piemēram, iespējamo negatīvo sociālo ietekmi, ietekmi uz vidi vai pārdales ietekmi), veicot papildu pasākumus vai riska mazināšanas pasākumus. Finansiālais atbalsts var tikt arī izmantots, lai kompensētu iespējamo negatīvo ietekmi.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

Strukturālo reformu pastiprināta īstenošana izaugsmes un uzņēmējdarbības vides nozarē radītu labākus apstākļus uzņēmējdarbības veikšanai un tādējādi varētu pozitīvi ietekmēt uzņēmējdarbības vidi.

Vai gaidāma būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm?

Strukturālās reformas var radīt īstermiņa izmaksas valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm. Finansālais atbalsts palīdzētu kompensēt negatīvo ietekmi, pirms izpaužas ilgtermiņa priekšrocības. Tehniskais atbalsts varētu jo īpaši koncentrēties uz reformām, kuru mērķis ir uzlabot ieņēmumu pārvaldību vai publisko finanšu pārvaldību, tādējādi pozitīvi ietekmējot valstu budžetus. Programmas mērķis būs arī uzlabot dalībvalstu administratīvo spēju.

Kā tiks nodrošināta papildināmība ar citiem Savienības fondiem?

Reformu atbalsta programma paredz papildināmību un sinerģiju ar citām Savienības programmām, jo īpaši papildinot Eiropas pusgada laikā sniegtās politikas norādes un palīdzot uzlabot ESI fondu līdzekļu pilnvērtīgu izmantošanu.

ESI fondu mērķis ir nodrošināt finansējumu investīcijām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu Eiropas strukturālo un investīciju fondu mērķus, savukārt turpmākā reformu īstenošanas instrumenta mērķis būs veicināt strukturālās reformas un tādējādi uzlabot pamatnosacījumus investīcijām. Investīciju ietekmi var ievērojami palielināt, radot pareizos pamatnosacījumus. Tajā pat laikā ar investīcijām ESI fondu ietvaros var atbalstīt konkrētas reformas. Tādējādi ESI fondi un Reformu atbalsta programma būs sastapēji pastiprinoši. Lai nodrošinātu, ka šajā programmā ierosinātās darbības papildina citas Savienības programmas un fondus (turpmākos Savienības fondus) un nepārklājas ar tiem, Komisija nodrošinās visu trīs instrumentu koordinēšanu savas iekšējās darba kārtības ietvaros.

D. Pēcpasākumi

Kad politiku pārskatīs?

Komisija uzraudzīs visas programmas īstenošanu un mērīs vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu, izmantojot uzraudzības sistēmu un piemērotus rādītājus. Ne vēlāk kā četrus gadus pēc programmas īstenošanas sākuma katram instrumentam tiks veikts vidusposma novērtējums un *ex post* novērtējums. Novērtējumus veiks laikus, lai to rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā un nākamās programmas sagatavošanā. Komisija Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai paziņos šīs izvērtēšanas rezultātus kopā ar saviem apsvērumiem.